

estratègic lloc que ocupa.

Més avall, ja molt a prop del jaç del riu, es pot veure la cova Garrofera. Sembla acollidora, em fa pensar que podria haver servit d'aixopluc i refugi a la fauna d'aquest indret. A mi sempre m'han fet respecte aquelles llegendes que els avis ens contaven les llargues nits d'hivern asseguts al voltant del foc que ens treia el fred de sobre. Me'n recordo d'una que deia que l'esmentada cova era tan fonda, tan fonda que en una ocasió un caçador va llençar una fura i aquesta aparegué dies més tard a la boca d'un avenc tot a frec del mas de Pasqualet.

Seguint la davallada, l'estret camí s'entreforca. A la dreta ens porta al llit del riu creuant-lo. Si l'agafem a l'esquerra, de sobte, es pot veure un cingle molt amagat, de mitjana alçària, al peu del qual brollen de la roca xicotetes xumes d'aigua sobre una verda catifa de molsa, que són recollides en una clotxa fonda on es pot omplir un cànter, és la font de la Rabosa.

Si els ullals estan moguts, tanmateix raja com una veritable font. En qualsevol cas es tracta d'un brollador prou esquitit. Si la sequera és pertinaç, malgrat que mai s'ha eixugat, raja tan poquet que l'aigua de la clotxa roman enterbolida i per beure cal xurmar la pedra com un petit xai orfe.

És un lloc ombrívol i fresc a l'estiu, arrecerat a l'hivern, a més a més, l'aigua és fresca i de bona qualitat; per tant és adient per fer un àpat i descansar, pastors, caçadors o qualsevol visitant d'aquestes terres perifèriques del terme.

Mirant el cingle, la font queda a l'esquerra. Hi creix un xop ja tan alt com el cingle, el va plantar Francesc Forés (Paco el mas del Fus, que en pau descansa).

Aquesta font juntament amb els tolls del Matà, situats barranc amunt abasteixen d'aigua als animals salvatges que habiten la zona. Llavors n'eren en abundor, no era difícil veure'ls fugir en profanar son hàbitat natural; alguns els enxampaven posant-els-hi trampes. Aquell dia vaig estar assortat, vaig veure una parella de brúfols, un xoriguer, merles, una griva, un falcó i, fins i tot, a la llunyania, una rabosa que sens dubte tornava al cau després d'haver escoméss alguna malifeta nocturna a l'aviram del mas de la Conilla, car baixava pel camí que ens hi porta.

Menys assortat vaig estar pel que fa a la caça que cercava, no vaig matar més que una perdiu, i això quan, decebut, tornava a casa amb una porra com una casa.

Que serveixi aquest breu relat de les meues vivències juvenívoles per a retre-li homenatge a aquesta font tan perifèrica i amagada però, alhora, tan viva en el record de molta gent d'aquesta partida.

(A Júlia, masovera con jo, qui estima la terra on va nèixer en la qual va arrelar la seua infantesa i adolescència.

Malgrat que a hores d'ara no viu al mas del Fus, el porta molt endins i sempre present en el seu record).

ENDEVINALLES VALENCIANES

*1- Tinc cap i no tinc peus,
i fuges quan em veus.

*2- Poteta amunt,
poteta avall,
cau del cel
i no es fa mal.

*3- Naix fora,
es fica a casa
i menja a taula.

*4- Un animal molt moll,
no té ossos i té espina,
i tota la seua vida
ha de dur la casa al coll.

*5- No té cames i camina
No és bou i porta banyes.

No és ovella ni cabrit
i no para dia i nit.

*6- Paret amunt,
paret avall,
puja un vellet
amb el cabasset al cul.

*7- Jo sóc l'amo i mane ací.
Porte gorreta color robí,
i els xiquets bonics,
els desperte així:
Quiquiriquí !.

*8- No sóc rei i duc corona,
i, a cavall, no he cavalcat,
però, de nit i de dia,
puc gastar la fantasia
de dur els esperons posats.

*9- A molts vestix i no és sastre,
i alimenta a molts també.
I, encara que algú el maltracte,
no en diu mal, sempre diu bé.

*10- Una filera de puntets,
corren carregats
cap als forats.

*11- Molta gent per un camí
i no fan pols ni remolí.

*12- Brunz quan va pel cel,
i és ella qui ens fa la mel.

SOLUCIONS AL SABEU QUÈ.